การลอกข่าว แชร์ข่าว กับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในหนังสือพิมพ์ไทย

ปณิชา เต็มหน

พิรงรอง รามสูต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติของนักข่าวเกี่ยวกับการลอกข่าว แชร์ข่าว รูปแบบที่ปรากฏในกระบวนการทำข่าวและความแตกต่างที่เกิดขึ้นทั้งในหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มและหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ปัจจัยที่ส่งผลและความขัดแย้งเชิงจริยธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ คือการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล จำนวน 133 ชุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวและบรรณาธิการข่าว สังกัดหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน คมชัดลึก ผู้จัดการ จำนวน 19 คน ผลการวิจัย พบว่านักข่าวและบรรณาธิการข่าวมีความเข้าใจเกี่ยวกับการลอกข่าวว่า คือการนำข่าวของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ไม่มีการอ้างอิงที่มา การแชร์ข่าวคือการแลกเปลี่ยนข่าว แบ่งปันข่าว และการร่วมกันทำงาน การช่วยเหลือกันในสนามข่าว การปฏิบัติและรูปแบบในการแชร์ข่าวในสนามข่าวคือการแบ่งงานกันทำ แล้วพิมพ์ต้นฉบับข่าวชิ้นเดียวกันใช้ส่งเข้าสำนักข่าว มีทั้งการแชร์กันเป็นกลุ่มและแชร์ส่วนบุคคล แชร์เข้าส่วนกลางของสำนักข่าวตนและการแลกเปลี่ยนประเด็นข่าวกัน ส่วนการลอกข่าวนักข่าว มีลักษณะการลอกทั้งหมด ลอกแล้วนำไปเรียบเรียงใหม่ ลอกจากต้นฉบับข่าวในสนามข่าว จากหน้าเว็บไซต์ จากระบบข่าวกลาง จากข่าวประชาสัมพันธ์ โดยมีปัจจัย คือ จำนวนนักข่าวมีน้อย ข่าวมีมาก เวลาที่จำกัด สายสัมพันธ์ของนักข่าว การกลัวตกข่าว และปัจจัยจากตัวนักข่าว ซึ่งนักข่าวส่วนใหญ่มองว่าการลอกข่าวขัดแย้งเชิงจริยธรรมส่วนการแชร์ข่าวไม่ขัดแย้งในเชิงจริยธรรม

ปณิชา เต็มหน (นศ.ม. นิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555) ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งโปรดิวเซอร์รายการ (ควบคุมฝ่ายผลิตรายการ) ที่ บริษัท ดีดอคคิวเมนทารี่ จำกัด และพิรงรอง รามสูต (Ph.D., Simon Fraser University, Canada, 2000) ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การลอกข่าว แชร์ข่าว กับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในหนังสือพิมพ์ไทย" ของปณิชา เต็มหน โดยมี พิรงรอง รามสูต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับการประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับดีมากของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ (กลุ่มวิชาการผลิตข่าวและสารคดี) อีกทั้งได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลวิทยานิพนธ์ ด้านสื่อสารมวลชนยอดเยี่ยม "กำพล วัชรพล" ประจำปี 2556 จากมูลนิธิไทยรัฐ และได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่น ระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (กลุ่มวิชาการผลิตข่าวและสารคดี) ประจำปีการศึกษา 2555

Abstract

This research aims to study the understanding and practice of journalists about copying and sharing of news and the patterns that appear in the practice of Thai newspaper journalists, the difference thereof between professionals in print and online news, factors that affect the copying and sharing, and ethical conflicts that emerge. The study uses both quantitative research through opinion survey to collect data from 133 journalists and qualitative research through in-depth interviews of 19 professional journalists. The journalist informants are reporters and editos from these newspapers -- Daily News, Thai Rath, Matichon, Kom Chad Luek, and ASTV Manager. According to research result, the studied journalists understand copying news as taking news of others as their own, without making any reference or edited change while sharing news, to them, means exchanging news and sharing news together, news team working and helping each other to get news. In terms of news sharing practice, the interviewed journalists view it as a division of labor, at group, organizational, and cross-organizational levels. The factors that led to the copying and sharing among the journalists include shortage of reporters, deadline pressure, social relationship in news fields and fear of missing out on important news, and personally factors. However, most studied journalists feel that sharing news does not impose an ethical conflict but copying news does.

บทนำ

สื่อมวลชนเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคม เป็นกระจกสะท้อนปัญหาสังคม คอยตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และเป็นผู้เสาะหาข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์นำเสนอสู่ประชาชน มีอิทธิพลที่จะสามารถชักนำหรือโน้มน้าวจูงใจผู้คนในสังคมให้คล้อยตามได้ อีกทั้งช่วยยกระดับความคิดและสติปัญญาคนในสังคมได้ นอกจากนี้สื่อมวลชนยังต้องธำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์ จรรยาบรรณและจริยธรรมอันดี ในวิชาชีพของตน ในยุคก่อนนักสื่อสารมวลชนต่างถูกปลูกฝังแนวคิด จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อสารมวลชนอย่างเหนียวแน่น ด้วยบริบททางสังคมในยุคนั้นแต่ในปัจจุบันเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป บริบททางสังคมในการทำงานของนักวิชาชีพสื่อมวลชนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทำให้ในยุคต่อๆ มา นักสื่อสารมวลชนมีวิธีการทำงานที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น จนมาถึงในราวปี 2540 เกิดปรากฏการณนักข่าวไดร์ฟเอ จากการบัญญัติของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในยุคนั้น ซึ่งหมายถึงปรากฏการณ์ที่นักข่าวมีการใช้ต้นฉบับข่าวชิ้นเดียวกัน และมีลักษณะของการร่วมกันทำงานพิมพ์ข่าวลงในคอมพิวเตอร์ แล้วส่งข่าวออนไลน์ผ่านทางอีเมล เข้าไปที่สำนักพิมพ์ต่างๆ ของนักข่าวในสังกัดกลุ่มนั้นๆ ขณะเดียวกันสำนักข่าวบางแห่งจะมีการก็อบปี้ข่าวจากเว็บไซต์ข่าวทั่วไป ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาคือข่าวที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์หลายฉบับจะมีเนื้อหาเหมือนกันแทบจะทุกตัวอักษร ภาษาข่าวไม่สละสลวย ข่าวที่ได้เน้นความรวดเร็วมากกว่าความถูกต้อง ครบถ้วน ทำให้นักข่าวรุ่นใหม่ทำข่าวโดยไม่รู้ประเด็นข่าว เขียนข่าวไม่เป็น และจากการที่ธุรกิจสื่อมุ่งไปที่การทำ "ข่าวออนไลน์" มากขึ้น ส่งผลให้วัฒนธรรมนักข่าวไดร์ฟเอก็เกิดขึ้นมากขึ้น จนกลายเป็นปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งกันและกันมากขึ้น ทำให้เกิดการตั้งคำถามว่าคุณภาพข่าวสารที่ประชาชนได้รับนั้นมีเพียงพอหรือไม่

ในต่างประเทศ เมื่อปี ค.ศ. 2008 นิค เดวีย์ (Nick Davies) นักวิชาการและนักหนังสือพิมพ์ชาวอังกฤษได้เขียนรายงานการวิจัยชื่อว่า Flath Earth News โดยการสำรวจเนื้อหาข่าวกว่า 2,207 ชิ้น จากหนังสือพิมพ์ในประเทศ พบว่า 80% ของข่าวในประเทศอังกฤษไม่ใช่ข่าวต้นฉบับ และมีเพียง 12% เท่านั้น ที่เป็นข่าวที่นักข่าวเขียนขึ้นมาและมีการนำเนื้อหาจากข่าวประชาสัมพันธ์มาใส่ในงานเขียนของตน โดยไม่อ้างอิงแหล่งข้อมูลหรือไม่ทราบแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น นิคเรียกปรากฏการณ์นี้ว่าวารสารศาสตร์แบบปั่นแปะ (Churnalism) ซึ่งมาจากคำว่า

Churn ที่หมายถึง เครื่องปั่นเนย การปั่น ผสม เข้าด้วยกัน

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวในบริบทของการทำงานของสื่อมวลชนไทยในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน (convergence) ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของแวดวงวารสารศาสตร์ ซึ่งยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการแลกเปลี่ยน (share)ข่าว และการลอกข่าว (copy)ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยมุ่งศึกษาด้านความเข้าใจของนักสื่อสารมวลชน วิธีการ รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะการทำงานดังกล่าวขึ้น รวมถึงความขัดแย้งในเชิงจริยธรรมวิชาชีพ

โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

1.เพื่อศึกษาว่านักข่าวหนังสือพิมพ์มีความเข้าใจและมีการปฏิบัติในลักษณะการลอกข่าวและแชร์ข่าวอย่างไร

2.เพื่อศึกษารูปแบบของการลอกข่าวและแชร์ข่าวที่ปรากฏในกระบวนการทำข่าว ในหนังสือพิมพ์ ฉบับเล่มและหนังสือพิมพ์ออนไลน์

3.เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกข่าวและแชร์ข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย

4.เพื่อศึกษาว่าการลอกข่าวและแชร์ข่าว มีความขัดแย้งเชิงจริยธรรมอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

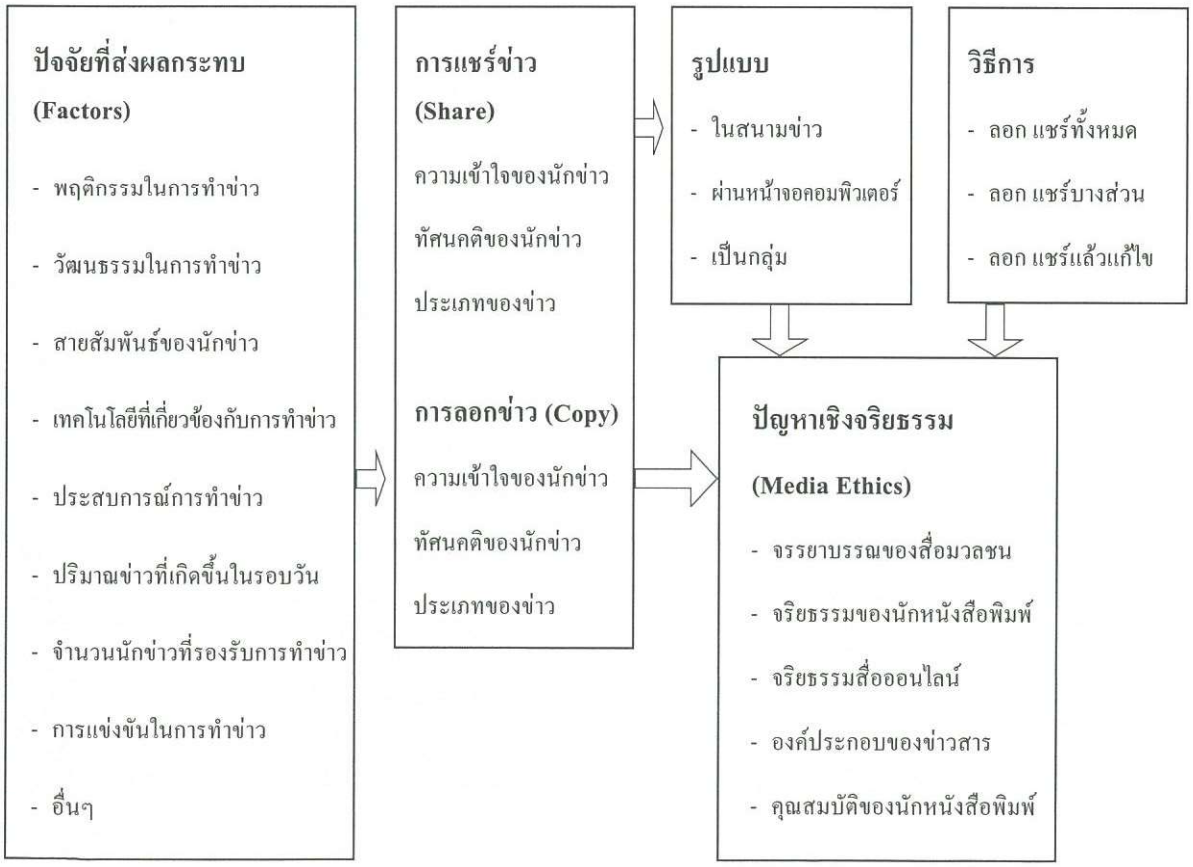

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบกัน การวิจัยเชิงปริมาณจะใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Reserch)โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักข่าว รีไรเตอร์และบรรณาธิการข่าวทั้งฉบับเล่ม และออนไลน์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,เดลินิวส์, มติชน ,คม ชัด ลึก , ผู้จัดการ จำนวน 133 คน เพื่ออธิบายว่านักข่าวหนังสือพิมพ์มีความเข้าใจและปฏิบัติในลักษณะการแชร์ข่าว ลอกข่าวอย่างไร ทั้งในส่วนของหนังสือพิมพ์ฉบับเล่ม และในส่วนออนไลน์ มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผล มีความขัดแย้งเชิงจริยธรรมหรือไม่ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)กับบรรณาธิการข่าวและนักข่าวทั้งฉบับเล่มและออนไลน์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,เดลินิวส์ มติชน ,คม ชัด ลึก ,ผู้จัดการ จำนวน 19 คน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 ชุด ด้วยโปรแกรม SPSS for Window และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อค้นหาคำตอบจากคำถามวิจัย สามารถสรุปผลเป็นข้อได้ดังนี้

1. ความเข้าใจด้านกระบวนการทำข่าวเกี่ยวกับการลอกข่าว แชร์ข่าว

นักข่าวส่วนมากมีความเข้าใจเกี่ยวกับการลอกข่าวว่าคือการนำข่าวของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือต่อยอดหาประเด็นเพิ่มเติม การนำข่าวต้นฉบับของผู้อื่นมาเป็นของตนเองทั้งหมด และไม่มีการอ้างอิงที่มา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการแชร์ข่าวที่สอดคล้องกันว่า เป็นการแลกเปลี่ยนข่าว แบ่งปันข่าว และการร่วมกันทำงานข่าว การช่วยเหลือกันทำงานข่าวของนักข่าวในสนามข่าว

ประเภทของข่าวที่มีการลอกมากที่สุด

นักข่าวมองว่า ข่าว 3 อันดับแรกที่มีการลอกมากที่สุด แบ่งตามลักษณะของกระบวนการทำข่าวคือ ข่าวจากการแถลงข่าว ข่าวเหตุการณ์ ข่าวที่นักข่าวสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม แบ่งตามประเภทข่าว คือ ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวอาชญากรรม

ประเภทของข่าวที่มีการแชร์กันมากที่สุด

นักข่าวมองว่าข่าว 3 อันดับแรกที่มีการแชร์กันมากที่สุด แบ่งตามลักษณะของกระบวนการทำข่าว คือ ข่าวจากการแถลงข่าว ข่าวที่นักข่าวสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม และข่าวประชาสัมพันธ์ แบ่งตามประเภทข่าว คือ ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม และข่าวเศรษฐกิจ

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการแชร์ข่าว ลอกข่าว

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 133 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มีทัศนคติที่เห็นด้วยหรือมีทัศนคติเชิงบวกกับการแชร์ข่าวในหมู่เพื่อนนักข่าว โดยมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ใครๆ ก็ทำกันเป็นเรื่องของน้ำใจและการช่วยเหลือกัน ไม่ใช่เรื่องผิดจริยธรรมแต่ประการใด ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการลอกข่าวนั้น นักข่าวส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยหรือมีทัศนคติเชิงลบกับการลอกข่าว มองว่าเป็นการคัดลอกเอางานของคนอื่นมาเป็นของตน นักข่าวจึงไม่สมควรทำไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด แต่บางส่วนจะให้เหตุผลว่าต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ร่วมด้วยจึงจะตัดสินได้ว่าผิดจริยธรรมหรือไม่

3. พฤติกรรมการทำข่าวของนักข่าว

จากข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 133 คนและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า นักข่าวมีพฤติกรรมดังนี้

1.การแชร์ข่าวกันในสนามข่าว มีการช่วยเหลือกันในการทำข่าว มีการจับกลุ่มเฉพาะคนที่สนิทสนมกันและมีการแบ่งงานกันทำแล้วนำข่าวที่ได้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันและอาศัยไหว้วานกันในการทำข่าว กรณีติดธุระหรือมีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถไปทำข่าวได้

2.การลอกข่าวจากเพื่อนนักข่าวต่างสังกัด มีทั้งที่เจ้าของผลงานไม่รู้ คือการ Copy Paste จากหน้าเว็บไซต์ข่าวแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ โดยไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาและเจ้าของผลงานรู้ คือการขอข่าวจากสนามข่าว หรือขอข่าวเป็นการส่วนตัว โดยการส่งอีเมลถึงกันในกรณีที่สนิทสนมกัน หากกรณีที่ไม่สามารถไปทำข่าวได้ก็จะมีการฝากเพื่อนนักข่าวให้ทำข่าวซึ่งเป็นข่าวที่นักข่าวคนนั้นต้องทำอยู่แล้ว โดยให้ช่วยส่งข่าวนั้นมาให้ตนทางอีเมล ซึ่งเป็นการขอข่าว

หรือลอกข่าวในลักษณะหนึ่ง มีการนำมาเขียนเรียบเรียงใหม่หรือคัดลอกทั้งหมด

วิธีการและรูปแบบการแชร์ข่าว

1. การแชร์ข่าวกันในสนามข่าวใช้วิธีการแชร์เป็นกลุ่ม แบ่งงานกันทำ และใช้ต้นฉบับเดียวกันส่งเข้าสังกัดของตนเอง

2. การแชร์รายบุคคลโดยการส่งอีเมลต้นฉบับข่าวให้เพื่อนนักข่าวต่างสังกัด เพื่อนนักข่าวที่สนิทสนมกันเป็นรายบุคคล

3. การแชร์กันในสังกัดตนเอง คือ นักข่าวในสังกัดเครือเดียวกันมีการลงพื้นที่แล้วส่งข่าวที่ได้เข้ามาในระบบข่าวกลางขององค์กร นักข่าวออนไลน์หรือนักข่าวโทรทัศน์สามารถคัดลอกข่าวนั้นไปใช้ได้

4. การแชร์ข่าวเฉพาะประเด็นข่าวในลักษณะการพูดคุยในกลุ่มเพื่อนนักข่าวที่สนิทสนมกัน แล้วต่างคนต่างไปสืบค้นทำข่าวนั้นด้วยตนเอง

5. การแชร์ข้อมูลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ทั้งเฟสบุค ทวิตเตอร์ อินสตราแกรม ฯลฯ ซึ่งถือเป็นการแชร์ข้อมูลหรือเพื่อการประชาสัมพันธ์ตนเองหรือองค์กรที่ตนสังกัดมากกว่า

6. การแชร์ข่าวโดยการสร้างวาระข่าวของนักข่าวที่มีอิทธิพลเขียนเป็นต้นฉบับข่าวขึ้นมาในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หลังจากนั้นจะมีการนำมาแชร์หรือแจกจ่ายให้กับนักข่าวเป็น copy เดียวกัน

รูปแบบและวิธีการลอกข่าว

1. ลอกจากต้นฉบับข่าวในสนามข่าวที่สืบเนื่องมาจากการแชร์หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในสนามข่าว

2. ลอกจากเว็บไซต์ข่าวที่น่าเชื่อถือเช่น เว็บไซต์ข่าวสำนักข่าวไทย และเว็บไซต์ข่าวกรมประชาสัมพันธ์

3. การลอกข่าวจากเครือข่ายสังคมออนไลน์(Social Network) ลักษณะการคัดลอกข้อความหรือคำพูดบางส่วนเพื่อประกอบข่าวนั้น

4. ลอกข่าวที่แชร์ไว้ในระบบข่าวกลางของสังกัดตนเอง

5. ลอกจากข่าวประชาสัมพันธ์ทั้งข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ และข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาคเอกชน

6. ลอกจากข่าวของนักข่าวที่มีอิทธิพลในกลุ่มตามวาระข่าวสาร(Agenda Setting)ที่มีผู้อยู่เบื้องหลังกำหนด

วิธีการลอก

1. **ลอกทั้งหมด** คือการนำข่าวของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนทั้งหมดไม่ว่าจะมาจากการแชร์ในสนามข่าว การคัดลอกมาจากหน้าเว็บไซต์ หรือเพื่อนนักข่าวส่งอีเมลให้เป็นการส่วนตัว โดยไม่มีการเรียบเรียงใหม่ แก้ไขไปค้นหาประเด็นต่อยอดเพิ่มเติมหรือปรับให้เป็นสไตล์การเขียนของตนเอง คัดลอกมาอย่างไรก็เขียนลงไปอย่างนั้น ถ้าคัดลอกมาจากหน้าเว็บไซต์จะเป็นลักษณะของการคัดลอกและตัดแปะ หรือ copy-paste และไม่มีการอ้างอิงข้อมูลแหล่งที่มา

2. **ลอกแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่**เป็นลักษณะของการคัดลอกข่าวของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยมีการเรียบเรียงใหม่ให้เป็นสไตล์ของตนเอง หรือเพิ่มเติม ต่อยอดประเด็นค้นหาปูมหลังของข่าว หรือเสนอประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติมที่แตกต่างออกไป เป็นการลอกที่นักข่าวส่วนใหญ่ยอมรับได้และมองเป็นเรื่องปกติธรรมดา ซึ่งเมื่อนักข่าวลอกแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่จะไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มา

ปัจจัยที่ทำให้ลอกข่าว แชร์ข่าว

1. สายสัมพันธ์ของนักข่าว

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในหมู่นักข่าวจึงถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้นักข่าวแชร์ข่าวกัน หากไม่มีความสนิทสนมกันแล้วมักจะไม่มีการแชร์หรือแบ่งปันซึ่งกันและกัน หรือเป็นลักษณะขอก็ไม่ให้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการข่าวและนักข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มและออนไลน์ทั้ง 5 ฉบับ มองว่า สายสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของนักข่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลอกข่าว แชร์ข่าว

2. การกลัวตกข่าวของนักข่าว

เนื่องจากแต่ละสำนักข่าวต้องพยายามช่วงชิงความเป็นหนึ่งในเรื่องข่าวเสมอ ประเด็นข่าวต่างๆก็จะไม่ปล่อย

ให้ตกไป หรือสื่อฉบับอื่นมีแต่ฉบับของตนเองไม่มี ดังนั้นนักข่าวในสังกัดจึงต้องหาข่าวให้ได้มากที่สุดและไม่พลาดประเด็นข่าวใดข่าวหนึ่งไป เมื่อกลัวการตกข่าว กลัวถูกตำหนิจากทางต้นสังกัด ก็จะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ข่าวมา แม้ข่าวนั้นจะไม่ได้ไปทำมาด้วยตนเองก็ตาม

3. การแข่งขันระหว่างสื่อด้วยกัน

ในการทำข่าว สื่อแต่ละสังกัดจะมีการแข่งขันกันอย่างสูงเพื่อให้ได้ข่าวที่ครอบคลุม ครบถ้วน เพื่อการนำเสนอในหลากหลายช่องทาง ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หน้าเว็บไซต์ รวมถึงโซเชียลเน็ตเวิร์ตต่างๆ ดังนั้นในการหาข่าวก็จะมีการแข่งขันกันเพื่อให้ได้ข่าวมากที่สุด รวดเร็วที่สุด ซึ่งบางครั้งนักข่าวเพียงคนเดียวอาจไม่สามารถรับผิดชอบได้ทั้งหมด หรืออาจจะตกข่าวบางข่าวไป นำไปสู่การลอกข่าว แชร์ข่าวกัน

4. จำนวนนักข่าวมีน้อย ข่าวมีมาก

ในรอบวันมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่นักข่าวแต่ละสังกัดอาจมีลงพื้นที่อยู่เพียง 1-2 คนเท่านั้น จึงไม่เพียงพอต่อการทำข่าวที่เกิดขึ้นในรอบวัน จึงเกิดลักษณะของการร่วมกันทำงานในลักษณะการแชร์ข่าว แลกเปลี่ยนข่าวที่ไปทำมา นำไปสู่การได้ข่าวที่เป็นต้นฉบับเดียวกันและการลอกข่าว

5. สภาวะเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มถูกลดความสำคัญลงไปเนื่องจากมีสื่ออินเทอร์เน็ต ข่าวออนไลน์เข้ามาแทนที่ รวมทั้งพฤติกรรมผู้เสพข่าวที่เปลี่ยนไป ทำให้ผลกำไรจากการประกอบการลดลงและแต่ละสำนักข่าวต้องพยายามลดค่าใช้จ่ายในการผลิตข่าว โดยอาจลดการจ้างนักข่าวเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ ลดภาระค่าใช้จ่ายในองค์กร ส่งผลให้นักข่าวที่ต้องออกไปทำข่าวนั้นมีจำนวนน้อยลงและนักข่าวแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น ต้องหาข่าวให้ได้มากขึ้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการลอกข่าวขึ้น

6. ข้อจำกัดเรื่องเวลา

การต้องเร่งปิดหน้าหนังสือพิมพ์ในรอบวันหรือการทำข่าวออนไลน์ในลักษณะ real time ทำให้นักข่าวที่ทำข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อให้ได้ข่าวมามากที่สุด ถูกต้องและครบถ้วนที่สุดซึ่งบางครั้งในกรณีรีบเร่งซึ่งไม่สามารถทำข่าวเพื่อส่งเข้ามาที่สำนักข่าวไม่ทันก็อาจใช้วิธีการลอกข่าวเพื่อให้มีข่าวส่งได้ทันท่วงที หรือในบางครั้งเกิดการแถลงข่าวพร้อมกันหลายจุด นักข่าวไม่สามารถไปทำข่าวได้ทันตามเวลาทุกจุด หรือมีการทำข่าวในช่วงเวลาการพักผ่อนจึงต้องมีการลอกข่าว แชร์ข่าว อาศัยไหว้วานกัน

7. ตัวนักข่าว

เกิดจากตัวนักข่าวเอง คือนักข่าวขี้เกียจ มักง่ายและขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ขาดความกระตือรือร้นในการทำข่าว อีกทั้งไม่รู้จักขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม จึงคอยแต่ขอข่าวเพื่อน หรือคัดลอกข่าวของผู้อื่นมาโดยไม่ยอมลงมือทำข่าวเอง

8. การขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำข่าว

นักข่าวมีความรู้ในข่าวที่ทำน้อย หรือขาดประสบการณ์ ทำให้การทำข่าวบางประเภทไม่สามารถทำด้วยตนเองได้ เนื่องจากไม่เข้าใจประเด็นหรือเข้าใจไม่ทั้งหมด ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่ายเหมือนกับนักข่าวที่ทำข่าวมานานจึงเป็นเหตุให้ต้องลอกข่าว เช่น ข่าวเศรษฐกิจ หุ้น ข่าวการเมืองที่มีปูมหลัง

9. ประเด็นและเนื้อหาข่าว

ประเด็นและเนื้อหาข่าวที่ยากต่อการทำความเข้าใจก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักข่าวลอกข่าว เช่น เรื่องหุ้น กองทุน หลักทรัพย์ ซึ่งต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านและความรู้ด้านศัพท์เทคนิคค่อนข้างมาก ตลอดจนประเด็นข่าวที่ดูน่าสนใจเป็นพิเศษก็มีส่วนทำให้เรื่องนั้นถูกลอกได้ง่ายขึ้น

10. นโยบายองค์กร

หากองค์กรใดที่มีนโยบายเข้มงวดและมีมาตรการการจัดการที่เด็ดขาดเกี่ยวกับการลอกข่าวของนักข่าวในสังกัดก็จะมีการลอกข่าวน้อยลง ขณะเดียวกันหากองค์กรหละหลวมหรือยินยอมให้นักข่าวในสังกัดลอกข่าวได้ก็จะทำให้นักข่าวลอกข่าวมากขึ้น ในขณะเดียวกันนโยบายองค์กรบางประการ เช่น ห้ามตกข่าวทุกกรณี ข่าวต้องเร็วก่อนใคร นักข่าว 1 คน ต้องทำหน้าที่ได้หลายอย่าง หรือทำข่าวเพื่อรองรับสื่อได้หลายประเภท หรืออื่นๆ จะส่งผลต่อการลอกข่าวมากขึ้น

11. วัยและประสบการณ์ในการทำข่าว

นักข่าวและบรรณาธิการข่าวส่วนหนึ่งมองว่านักข่าวใหม่ที่อายุและประสบการณ์ในการทำข่าวน้อย มีส่วนทำให้เกิดการลอกข่าวได้ง่ายและบ่อยกว่านักข่าวที่อายุมากและประสบการณ์สูงกว่า เนื่องจากความเป็นมืออาชีพและยึดมั่นในอุดมการณ์การทำข่าวมากกว่า แต่ก็มีบางส่วนกลับมองว่าวัยและประสบการณ์ในการทำข่าวไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ลอกหรือไม่ลอก ขึ้นอยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่า บางครั้งนักข่าวที่มีอายุงานนานอาจขี้เกียจให้เด็กรุ่นใหม่ไปทำข่าวแทนก็มีให้เห็นมาก เป็นต้น

12. เทคโนโลยีที่ทันสมัย

เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การลอกข่าวทำได้ง่ายขึ้น การค้นหาข้อมูลในการทำข่าวทำได้ง่ายขึ้นจนอาจไม่จำเป็นต้องลงพื้นที่ และสามารถคัดลอกจากข่าวของผู้อื่นได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยนักข่าวและบรรณาธิการข่าวมองว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยเอื้อให้การลอกข่าว แชร์ข่าว ทำได้ง่ายขึ้นเท่านั้นไม่ใช่ปัจจัยหลัก ความแตกต่างของการลอกข่าว แชร์ข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มกับออนไลน์ นักข่าวและบรรณาธิการข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มและออนไลน์ทั้ง 5 ฉบับ มองว่า การลอกข่าว แชร์ข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มและออนไลน์นั้นไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักข่าวที่เขียนข่าวให้ฉบับเล่มกับออนไลน์จึงเป็นคนคนเดียวกัน รูปแบบการลอกข่าว แชร์ข่าวจึงไม่แตกต่างกัน

ความขัดแย้งในเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการลอกข่าว แชร์ข่าว

นักข่าวและบรรณาธิการข่าวมีมุมมองเกี่ยวกับการลอกข่าวและแชร์ข่าวสอดคล้องกันดังนี้ คือ การลอกข่าวผิดจริยธรรมหากเป็นการคัดลอกมาทั้งหมดโดยไม่มีการเขียนเรียบเรียงใหม่และเพิ่มเติมประเด็น ต่อยอด ขยายมุมมองใหม่ๆ เพิ่มเติม และไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาเพื่อให้เครดิตเจ้าของข่าวนั้นๆ และในกรณีการลอกข่าวเดี่ยว(Exclusive) ถือเป็นการกระทำที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง ส่วนการแชร์ข่าวนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาในการทำข่าวที่ต้องมีการช่วยเหลือกันแบ่งปันกันไม่ใช่เรื่องผิดจริยธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

เทคโนโลยีและการหลอมรวมสื่อกับการลอกข่าว แชร์ข่าว

จากแนวคิดทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) ที่สนใจวิเคราะห์พลังในการผลิตในส่วนของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ผู้วิจัยมองว่าความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การแชร์ข่าว การลอกข่าว มีลักษณะที่กระทำได้ง่ายขึ้นโดยใช้การพิมพ์ต้นฉบับข่าวเพียง 1 หรือ 2 คน แล้วส่งต่อกันผ่านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เนต การลอกข่าวจากหน้าเว็บไซต์(Copy-Paste) โดยอาศัยสายสัมพันธ์ในสังคมของนักข่าว ประกอบกับการสร้างวัฒนธรรมการทำข่าวแบบใหม่ขึ้นมา โดยการให้คุณค่ากับการแชร์ข่าวว่า เป็นการช่วยเหลือกันและเป็นเรื่องของน้ำใจ แต่ก็สะท้อนมุมมองทางวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปอันเป็นการสะท้อนถึงการยอมประนีประนอมต่ออุดมการณ์วิชาชีพหรือหลักการทางวารสารศาสตร์

นอกจากนี้ในกระบวนการทำข่าวที่เกิดการลอกข่าวและแชร์ข่าวขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการหลอมรวมสื่อ (convergence) ที่ส่งผลให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนเป็นกระบวนการผลิตซ้ำทางความคิด นั่นก็คือการนำต้นฉบับข่าวชิ้นเดียวกันที่ได้จากสนามข่าวแล้วมีการส่งเข้าระบบข่าวกลางขององค์กร เพื่อถูกดึงนำไปใช้สำหรับสื่อหลายประเภท ทั้งหนังสือพิมพ์ หน้าเว็บไซต์ โทรทัศน์ ข่าวชิ้นเดียวกันถูกนำมาใช้ซ้ำหรือมีการเรียบเรียงใหม่ จึงมีผลต่อกระบวนการงานข่าว ที่ต้องทำอย่างรวดเร็วขึ้น แข่งขันกันมากขึ้น การต้องการความเป็นหนึ่งทำให้ทุกสำนักข่าวต่างไม่อยากตกข่าว จึงใช้วิธีการแชร์ข่าวลอกข่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวนั้นๆ ประกอบกับการที่ต้องทำข่าวเพื่อรองรับและใช้ได้กับสื่อหลายประเภท ทำให้เวลาในการทำข่าวยิ่งต้องจำกัดมากขึ้นเพื่อการนำเสนอได้รวดเร็วทันเวลา

การลอกข่าว แชร์ข่าว กับแนวคิดเรื่องวารสารศาสตร์แบบปั่นแปะ (Churnalism)

จากพฤติกรรมการลอกข่าว แชร์ข่าวของนักข่าวที่

เกิดขึ้นนั้น หากนำมาเทียบกับแนวคิดเรื่องวารสารศาสตร์แบบปั่นแปะ(Churnalism) ของ Nick อาจมองว่าพฤติกรรมการลอกข่าว แชร์ข่าว ตรงกับแนวคิดดังกล่าว แตกต่างกันตรงที่แนวคิดแบบวารสารศาตร์แบบปั่นแปะ(Churnalism) มองว่าไม่ว่าจะเป็นการลอกทั้งหมดหรือลอกเพียงบางส่วนแล้วนำมาแก้ไข ดัดแปลง ก็ถือเป็นการลอกที่ขัดกับหลักวารสารศาสตร์ดั้งเดิม(journalism)ทั้งสิ้น ซึ่งงานเขียนเรื่อง Element of Journalism ของ Bill Kovach กล่าวว่าเป็นกระบวนการทำงานของคนทำสื่อที่ขาดความประณีตละเอียดรอบคอบในการทำข่าว รวมทั้งละเลยหน้าที่และจรรยาบรรณที่สำคัญของสื่อมวลชน นั่นคือการค้นหาความจริงและการบอกความจริงกับผู้อ่าน ซึ่งต่างจากมุมมองของนักข่าวที่มองว่าการลอกข่าวแล้วมีการหาประเด็นต่อยอดเพิ่มเติม แก้ไข หรือดัดแปลงให้ข่าวนั้นมีความแตกต่างจากต้นฉบับที่คัดลอกมา สามารถยอมรับได้ เป็นเรื่องปกติธรรมดาในกระบวนการทำข่าว การลอกที่คัดลอกมาทั้งหมดขโมยผลงาน หรือไม่ให้เครดิตแหล่งที่มาเลยนั้นต่างหากที่เป็นเรื่องที่ควรตำหนิ

ส่วนในแง่ของข่าวประชาสัมพันธ์นั้น เป็นการนำมาปรับสำนวนภาษาและสไตล์การเขียนให้เป็นของตนเอง เป็นการนำประเด็นข่าวมาพิจารณา หากไม่สำคัญจะนำไปลงในส่วนข่าวประชาสัมพันธ์ โดยคัดลอกมาลงเป็นข่าวได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงข้อความ หรือคัดลอกข้อความบางส่วนและตัดทอนให้สั้นกระชับ ในประเทศไทย นั้นพบว่าหากจะมีการคัดลอกข่าวประชาสัมพันธ์มาใช้ทั้งหมดโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อความนั้นจะเป็นลักษณะการแยกสัดส่วนข่าวที่ชัดเจน ทั้งในส่วนของหนังสือพิมพ์และหน้าเว็บไซต์ แม้แนวคิดของ Nick Davie จะมองว่าการลอกข่าวประชาสัมพันธ์ขัดกับหลักจริยธรรม แต่สำหรับบริบทการทำข่าวในประเทศไทยไม่ถือว่าขัดจริยธรรมแต่อย่างใด

การลอกข่าว แชร์ข่าว กับแนวคิดเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญของวารสารศาสตร์

การแชร์ข่าวและลอกข่าวนั้น หากพิจารณาตามแนวคิดเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญของข่าว (The Elements of Journalism) ตามที่ Bill Kovach, Tom Rosenstiel (2007) ได้กล่าวไว้ว่า วารสารศาสตร์ (Journalism) คือสื่อที่เป็นข่าวสาร ข้อเท็จจริง มีวัตถุประสงค์เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นกับประชาชนองค์ประกอบข้อแรกที่สำคัญที่สุดคือ หน้าที่ในการค้นหาความจริงให้ข้อเท็จจริงกับพลเมือง ให้ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วน หากการลอกข่าวคือการไม่ได้ลงพื้นที่เพื่อค้นหาความจริงที่ถูกต้องครบถ้วนมานำเสนอก็อาจกล่าวได้ว่า การแชร์ข่าว ลอกข่าวอาจทำหน้าที่ในการค้นหาความจริงได้ไม่สมบูรณ์นัก อีกทั้งเป็นการละเลยหน้าที่ที่สำคัญที่สุดไป อีกประการหนึ่งคือการเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพร้อมที่จะให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ การตรวจสอบสามารถทำได้จากการที่ข่าวออกสู่สาธารณะ ผู้รับข่าวสารจะเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง แม่นยำของข่าวนั้น ในบางครั้งข่าวจะตรวจสอบความจริงด้วยตัวมันเอง ดังนั้นการแชร์ข่าว ลอกข่าวอาจหมายถึงการไม่ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยตัวเอง อีกทั้งเมื่อถูกผู้อื่นตรวจสอบอาจไม่สามารถระบุข้อเท็จจริงตามจริงได้ เพราะไม่ได้เห็นจริง แต่เป็นการนำข้อเท็จจริงที่ถูกเสนอไว้มาเสนอซ้ำเท่านั้น

ด้านแนวคิดเรื่องคุณค่าข่าว (news value) ที่มาลี บุญศิริพันธ์ ได้กล่าวไว้ว่า ข่าวต้องเป็นความจริง (Fact) ความสำคัญ มีผลกระทบต่อชีวิตคนส่วนใหญ่ มีความน่าสนใจให้อยากติดตามอ่าน อาจกล่าวได้ว่าข่าวที่ได้จากการลอกข่าว แชร์ข่าวนั้น มีผลกระทบในแง่ของคุณค่าข่าวในแง่ที่ทำให้ความจริง(Fact)ของข่าวเป็นความจริงที่นักข่าวไม่ได้พิสูจน์เอง แต่เป็นความจริงที่ถูกพิสูจน์มาแล้ว ข่าวที่ได้มาจากการลอกข่าว แชร์ข่าวนั้น จะไม่มีประเด็นที่หลากหลายหรือมีมุมมองข่าวในด้านอื่นๆ มานำเสนอ หรือมีข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านเทียบเคียงได้หลายๆ ด้าน

ประเภทของข่าวที่ถูกลอกและแชร์มากที่สุดกับความสำคัญในฐานะเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อมวลชน

จากผลการวิจัย พบว่าข่าวที่ถูกลอกและแชร์มากที่สุดอันดับแรก คือ ข่าวการเมือง และรองลงมาจะเป็นประเภทข่าวเศรษฐกิจ อาชญากรรม จึงสามารถพิจารณาได้ว่า การลอกข่าวและแชร์ข่าวนั้นจะเกิดขึ้นกับข่าวที่มีความสำคัญต่อมวลชน และมีอำนาจในการครอบงำความคิดคนในสังคมได้

เช่น ข่าวการเมือง ซึ่งเป็นข่าวที่ครอบคลุมในทุกๆ เรื่องในชีวิตของผู้คนในสังคม นโยบายหรือการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาลล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งสิ้น รวมถึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการได้ผลประโยชน์และเสียผลประโยชน์ของประชาชนอีกด้วย เช่น การทุจริตของนักการเมือง มันคือการนำเงินภาษีของประชาชนไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น เช่นเดียวกับข่าวเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวกับปากท้องและชีวิตความเป็นอยู่ การอยู่ดีกินดีของประชาชน รวมถึงข่าวอาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในขณะที่ข่าวทั่วๆไป เช่นข่าวบันเทิง ข่าวศิลปวัฒนธรรม จะเป็นข่าวที่ไม่ค่อยถูกพูดถึงในการลอกและแชร์ จะเห็นได้ว่าข่าวใดที่กระทบต่อผู้คนมาก ข่าวนั้นยิ่งถูกลอกและแชร์มาก เนื่องจากเป็นข่าวประเภทที่ทุกคนต้องการรับรู้ข้อมูลมาก จึงต้องมีการผลิตชิ้นงานขึ้นมาให้มากเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการรู้ดังกล่าว นอกจากนี้ข่าวการเมืองและเศรษฐกิจยังมีนัยยะสำคัญต่อการตัดสินใจของประชาชนและภาพรวมของการพัฒนาสังคมด้วย ดังนั้นนักข่าวจึงควรมีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานที่เพียงพอต่อการทำข่าว

วัฒนธรรมการทำข่าวกับการลอกข่าว แชร์ข่าว

จากการวิจัยในเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า วัฒนธรรมการทำข่าวในสนามข่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการลอกข่าว แชร์ข่าวขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแชร์ข่าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำข่าวที่เป็นลักษณะของสังคมการทำงานของนักวิชาชีพ คือ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและมีการสืบทอดวิธีการปฏิบัติงานกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในสังคมของนักข่าวและในการทำข่าวแล้ว นักข่าวไม่สามารถทำข่าวทั้งหมดได้เพียงลำพังแต่ต้องมีกลุ่มของตนเอง มีการพบปะ สร้างความคุ้นเคยกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือกัน พึ่งพากันได้ในกรณีที่เกิดปัญหาในการทำข่าว ซึ่งหากพิจารณาแล้วมีลักษณะของความเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในจิตใจคนไทย นั่นก็คือการช่วยเหลือพึ่งพากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอำนาจ ตำแหน่งเหนือกว่า ช่วยผู้ที่ต่ำกว่า เพื่อนช่วยเหลือเพื่อน โดยมีลักษณะของการแบ่งปันน้ำใจและผลต่างตอบแทน ซึ่งก็คือข่าวที่จะนำมาแลกกันในลักษณะของการแชร์ข่าว หรือการร่วมมือกันทำงานในสนามข่าวที่นำไปสู่การได้ต้นฉบับข่าวชิ้นเดียวกัน ซึ่งในมุมของนักข่าว ข่าวที่ได้มาจากการแชร์ในสนามข่าวนี้ นักข่าวไม่ได้มองว่าเป็นการลอกกันแต่เป็นมุมมองของการแบ่งปันและการช่วยกันทำงานมากกว่า ซึ่งไม่พบลักษณะการทำงานเช่นนี้ในสังคมการทำข่าวของตะวันตก แม้แต่แนวคิดเรื่องการทำข่าวแบบปั่นแปะ(Churnalism) เองก็จะไม่มีลักษณะของสายสัมพันธ์ในการทำงานข่าวเหมือนในบริบทการทำงานในสังคมไทย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแชร์ข่าว ลอกข่าว คือระบบค่านิยมของสังคมไทยที่มีลักษณะของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วย

ด้านอุตสาหกรรมสื่อหนังสือพิมพ์เอง ก็มีปัจจัยด้านความอยู่รอดของตัวสื่อ ทำให้นักหนังสือพิมพ์ทุกคนต้องมีการปรับตัวด้วยเช่นเดียวกัน กระบวนการทำงานแบบเก่าซึ่งอาจได้ปริมาณงานที่น้อยกว่านำเสนอได้เพียงช่องทางเดียว อาจต้องเปลี่ยนมาอาศัยการทำงานเป็นทีมเพื่อให้นักหนังสือพิมพ์มีบทบาทมากกว่าการนำเสนอข่าวบนหน้ากระดาษ หากแต่ต้องมีความรวดเร็ว ฉับไวเพียงพอที่จะนำเสนอข่าวในช่องทางอื่นๆของสังกัดตนเองอีกด้วย ซึ่งอาจเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งของการหาข่าวให้ได้มากที่สุด การแข่งขันในสนามข่าวที่จะมีประเด็นข่าวที่ครบถ้วน ไม่ตกข่าวและนำเสนอได้ก่อนผู้อื่นจึงจำเป็นที่จะต้องหาข่าวมาด้วยความรวดเร็ว ซึ่งวิธีการที่จะได้มานั้นอาจใช้การลอกข่าวจากหน้าเว็บไซต์ซึ่งสะดวก รวดเร็วกว่าการลงพื้นที่ไปทำข่าวด้วยตนเอง เป็นต้น

การลอกข่าว แชร์ข่าว กับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมที่ใช้ความสัมพันธ์เป็นตัวกำหนด

จากผลการวิจัยทั้งในส่วนของแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจกล่าวได้ว่า มุมมองและความเข้าใจของนักข่าวที่มีต่อการลอกข่าว และแชร์ข่าวในด้านจริยธรรมนั้น นักข่าวใช้มุมมองเรื่องความสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพเป็นตัวตัดสินว่าขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้ง มากกว่าการเทียบเคียงกับหลักบรรทัดฐานสื่อมวลชนเดิมที่มุ่งประโยชน์ต่อสังคม ข่าวสารที่ได้มาต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ชัดเจน

พิสูจน์ได้ เพื่อให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์สูงสุดและสังคมมีการพัฒนาและยกระดับขึ้นตามเจตนารมณ์ของความเป็นสื่อมวลชน แต่ในบริบทการทำงานของนักข่าวที่พบจะเห็นว่านักข่าวค่อนข้างให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงานและการทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือกันในการทำงานและให้คุณค่าว่าเป็นเรื่องของน้ำใจ อีกทั้งมีการจัดระดับอีกด้วยว่าลอกแค่ไหน แชร์แค่ไหนจึงเรียกว่าขัดแย้งเชิงจริยธรรม ซึ่งเกณฑ์ที่นักข่าวใช้วัดนี้ จะเป็นเกณฑ์เกี่ยวกับการให้และการรับระหว่างสายสัมพันธ์ การขอข่าวอย่างเดียว โดยไม่เคยให้ข่าว หรือการคัดลอกข่าว โดยไม่อ้างอิงถือเป็นการขโมยข่าว คัดลอกโดยไม่มีการเรียบเรียงใหม่เป็นเรื่องน่าเกลียดเกินไป โดยมองว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการเอาเปรียบเพื่อน คือ ไม่ทำงานแต่คัดลอกงานที่ผู้อื่นทำเสร็จเรียบร้อยแล้วไปนำเสนอ ยิ่งหากเป็นการคัดลอกข่าวเดี่ยว (Exclusive)ไปนำเสนอ ยิ่งเป็นการเสียมารยาทและเอาเปรียบเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างมาก เพราะผลงานเหล่านี้เจ้าของล้วนใช้ความพยายามและสติปัญญาในการคิดวิเคราะห์ออกมาเป็นเนื้อข่าว มุมมองของความขัดแย้งนี้อาจกล่าวได้ว่านักข่าวใช้สายสัมพันธ์เป็นตัวตั้ง แม้จะมีความเข้าใจต่อพฤติกรรมการลอกข่าว แชร์ข่าว ในมุมของความขัดแย้งเชิงจริยธรรมทั้งในด้านของอุดมการณ์วิชาชีพ และในแง่ของคุณค่าข่าวและความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วความรู้สึกว่าตนเองถูกคัดลอกผลงานไปนำเสนอ ความรู้สึกว่าทำมาอย่างสุดความสามารถแต่กลับถูกขโมยจะถูกนำมาตัดสินใจเป็นอันดับแรกๆ เมื่อเกิดคำถามว่าขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้งในเชิงจริยธรรม โดยในมุมของการคำนึงถึงผู้รับข่าวสารว่าจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากข่าวสารที่ถูกลอกและแชร์มาหรือไม่อาจเป็นเรื่องรองลงมา ทั้งนี้หากเป็นนักข่าวอาวุโสหรือมีอายุงานนานจะมองความขัดแย้งในเชิงจริยธรรมเป็นภาพรวมทั้งในแง่ของอุดมการณ์วิชาชีพและตัวคนทำสื่อเอง มากกว่าการคำนึงถึงแค่สายสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำข่าว

การลอกข่าว แชร์ข่าว กับการบั่นทอนคุณภาพของข่าวสาร

จากการวิจัย อาจกล่าวได้ว่า การแชร์ข่าวนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่นำไปสู่การลอกข่าว และมีผลเสียในด้านการนำเสนอมุมมองข่าวที่จำกัด ไม่หลากหลาย เป็นการผูกขาดข้อเท็จจริง เนื่องจากข่าวที่นำมาแบ่งปันแลกเปลี่ยนกันนั้นก็มาจากกลุ่มนักข่าว ไม่กี่กลุ่มที่มีการทำงานร่วมกัน นักข่าวที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันย่อมมีมุมมองต่อประเด็นข่าวนั้นคล้อยตามกัน จากยุคก่อนการทำข่าวจะเน้นการนำเสนอที่เจาะลึกและประเด็นที่เฉียบคม มีการแข่งขันกันเรื่องประเด็นข่าวแต่ปัจจุบันผู้อ่านอาจได้รับข้อมูลข่าวสารเช่นนั้นลดลง เช่นเดียวกับการลอกข่าว ข้อมูลที่ได้มานั้นย่อมเป็นข้อมูลที่เสร็จสิ้นแล้ว เนื้อหาข่าวที่ได้มาย่อมไม่แตกต่างกัน หรือบางครั้งอาจเป็นการคัดลอกต่อๆ กันมาแบบผิดๆ ผู้รับข่าวสารได้ข้อมูลที่ผิดพลาด ไม่มีโอกาสได้รับรู้ข้อเท็จจริงบางแง่มุมที่อาจเป็นประโยชน์และสำคัญกว่า ซึ่งขัดกับแนวคิดที่ว่า สื่อมวลชนต้องเป็นตลาดความคิดเห็น (The Marketplace of Idea) ในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายจากทุกกลุ่มในสังคม และสื่อมวลชนก็ต้องเป็นพื้นที่สาธารณะ(public sphere)เป็นอิสระจากการครอบงำของกลุ่มต่างๆ อาจมองได้ว่า การเป็นตลาดความคิดเห็นของสื่อมวลชนคงไม่สมบูรณ์นักเมื่อเกิดการลอกข่าว แชร์ข่าว เพราะ การนำเสนอมุมมองที่แตกต่างหรือฉีกจากเดิมอาจเกิดได้น้อย จากการทำงานที่เน้นเรื่องความรวดเร็วและปริมาณชิ้นงานเป็นหลัก การเป็นพื้นที่สาธารณะก็อาจทำได้ไม่สมบูรณ์เช่นกันเมื่อความคิดเห็นต่างๆ ล้วนถูกจำกัดและเป็นความคิด มุมมองต่อประเด็นข่าวของนักข่าวไม่กี่กลุ่มซึ่งหากเป็นมุมมองในด้านลบก็อาจมีพลังในการชี้นำหรือครอบงำคนในสังคมได้เช่นเดียวกัน อีกประการคือแรงกดดันด้านการตลาดของหนังสือพิมพ์ที่ต้องเน้นการผลิตชิ้นงานที่ได้มากกว่าเดิม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมสื่อที่หลากหลายตอบสนองไลฟ์สไตล์ของผู้อ่าน ลักษณะการทำงานที่เน้นคุณภาพของชิ้นงานอาจไม่สอดคล้องกับความรวดเร็วในการรับข้อมูลข่าวสารของสื่อมัลติมีเดียหลากหลายชนิดที่ต้องแข่งขันกันเป็นนาทีต่อนาที แม้ส่วนหนึ่งการลอกข่าว แชร์ข่าวนี้อาจเกิดจากปัจจัยภายในตัวนักข่าวเอง เช่นการละเลย มักง่าย ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน หากแต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าอุตสาหกรรมสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นธุรกิจมากขึ้นก็

เป็นแรงกดดันอย่างหนึ่งที่กระทบต่อกระบวนการหาข่าว ผลิตข่าวของนักข่าวที่ต้องทำเพื่อความอยู่รอด

การลอกข่าว แชร์ข่าว กับบรรทัดฐานทางวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป

อาจกล่าวได้ว่าการยึดมั่นในอุดมการณ์ของนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป มาตรฐานในการทำงานข่าวและจริยธรรมของคนทำสื่อมีการผ่อนปรนและประนีประนอมมากขึ้น จนกลายเป็นการยอมรับและปฏิบัติกันโดยทั่วไปในสังคมของการทำข่าว ซึ่งแม้นักข่าวส่วนใหญ่จะตระหนักดีว่าการลอกข่าวนั้นผิดจริยธรรม แต่ในปัจจุบันต่างก็ยอมรับว่าในบางกรณีก็เป็นความจำเป็นจากการบีบคั้นต่างๆ ด้วยบริบทของการทำข่าวในยุคนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำงานที่ต้องรองรับระบบหลอมรวมสื่อ การแข่งขันกับเวลา จำนวนนักข่าวน้อยลงไม่เพียงพอกับข่าวที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจขององค์กรที่ต้องการลดการจ้างงานลง ทำให้นักข่าวต้องรับผิดชอบชิ้นงานในปริมาณมากขึ้น การกลัวตกข่าว สิ่งเหล่านี้ทำให้นักข่าวมีมุมมองต่อการลอกข่าวในบางสถานการณ์ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง สามารถยอมรับได้ เช่นการลอกข่าวแล้วนำมาดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติม การนำมาเรียบเรียงใหม่ หรือมุมมองที่มีต่อการแชร์ข่าว ที่มีการให้คุณค่าในแง่ของการร่วมมือ ช่วยเหลือกันทำงาน การแบ่งปันต้นฉบับข่าวในสนามข่าวถูกมองว่าเป็นเรื่องของน้ำใจ ในขณะที่สังคมการทำข่าวในอดีตนั้นต่างมีความพยายามในการสืบค้นข้อมูลข่าวเพื่อการนำเสนอที่เหนือกว่า ผู้อ่านได้รับข่าวสารที่หลากหลาย แต่ในปัจจุบันการทำข่าวกลายเป็นเพียงอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นงานให้ได้มากที่สุด เพื่อรองรับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างไม่หยุดนิ่ง ความรวดเร็วและปริมาณมาก่อนคุณภาพ ดังนั้นนักข่าวจึงมีมุมมองที่ดีต่อการแชร์ ข่าวทั้งที่การแชร์ข่าวนั้น นักข่าวบางคนมองว่าเป็นเรื่องเดียวกันกับการลอกข่าว เพราะเป็นลักษณะของการไม่ได้ลงมือทำข่าวหรือเขียนข่าวด้วยตนเอง หากแต่เป็นการใช้ต้นฉบับข่าวร่วมกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าในการทำข่าวยุคปัจจุบันสิ่งที่นักข่าวให้ความสำคัญมากที่สุดอาจไม่ใช่เรื่องจริยธรรมหรืออุดมการณ์แบบดั้งเดิมเช่นในยุคก่อน หากแต่มองว่าการทำข่าวในหลายๆ สถานการณ์นั้นอาจจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นเรื่องจริยธรรมบ้าง เพื่อความอยู่รอดทั้งต่อตนเองและองค์กร

ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการลอกข่าวและแชร์ข่าวกับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในหนังสือพิมพ์ไทย นั้น เป็นงานวิจัยที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระยะเวลาอันสั้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลที่บ่งชี้เกี่ยวกับพฤติกรรมการลอกข่าว แชร์ข่าว ในบริบททางวิชาชีพในช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น ซึ่งอาจเกี่ยวโยงจากพฤติกรรมในอดีตและคาดเดาแนวโน้มในอนาคตได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งหากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลาที่ยาวนานอาจพบองค์ประกอบหรือรายละเอียดประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการลอกข่าว แชร์ข่าวได้มากขึ้น ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างบางส่วนอาจไม่ต้องการให้ข้อมูลที่แท้จริงด้านพฤติกรรมการลอกข่าว แชร์ข่าว เนื่องจากตระหนักว่าเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งอาจส่งผลต่อภาพพจน์ทั้งต่อตนเองและต้นสังกัดจึงอาจให้ข้อมูลในลักษณะกลางๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวัดผลออกมาให้เห็นเป็นภาพรวมทั้งหมดทั้งจากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแบบสอบถาม นำมาประมวลผลประกอบกันเพื่อให้ผลการวิจัยใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด อีกประการหนึ่งคือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและการสัมภาษณ์อาจได้มาเพียงบางส่วนและมีจำนวนไม่มากนักเนื่องจากความเข้าใจของแหล่งข้อมูลที่มีต่อหัวข้อการวิจัยนั้นมองว่าเป็นประเด็นที่อ่อนไหวและกระทบต่อภาพพจน์ผู้ให้ข้อมูลและต้นสังกัด บางส่วนจึงปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการลอกข่าว แชร์ข่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าบริบทการทำงานของสื่อมวลชนในยุคปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตส่งผลให้มาตรฐานจรรยาบรรณ และบรรทัดฐานทางวิชาชีพถูกประนีประนอมให้มีความยืดหยุ่น

ต่อสถานการณ์มากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของนักข่าวบางส่วนในยุคปัจจุบันที่ให้คุณค่าด้านอุดมการณ์วิชาชีพลดลง แต่ให้ความสำคัญในส่วนของกระบวนการผลิตที่รองรับกับสถานการณ์ด้านเทคโนโลยีมากกว่าเพื่อความอยู่รอดทั้งของตนเองและองค์กร จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการที่อาจเป็นประโยชน์ในแวดวงวารสารศาสตร์ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อวงการวิชาการด้านวารสารศาสตร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะพบว่านักข่าวที่มีประสบการณ์การทำงานนานจะมีทัศนคติและมุมมองต่อนักศึกษาที่จบใหม่และเริ่มเข้ามาในสายวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นว่าขาดความอดทนและความพยายามในการเรียนรู้งานและขาดทักษะในการเข้าถึงแหล่งข่าว อีกทั้งการให้ความสำคัญต่ออุดมการณ์ในวิชาชีพจะมีน้อยมากหากเทียบกับนักข่าวในยุคก่อนๆ นักข่าวยุคใหม่เคยชินกับเทคโนโลยีและความสะดวกสบาย อินเทอร์เน็ตคือโลกข้อมูลข่าวสารที่จับต้องได้ง่ายและหยิบฉวยนำมาได้ทุกเมื่อซึ่งในหลายๆครั้ง ข้อมูลเหล่านี้จะถูกละเลยเรื่องการให้เครดิตแหล่งที่มาหรือความเป็นเจ้าของผลงาน ซึ่งทางองค์กรต้นสังกัดเองต่างก็ยอมรับว่าการนำนักข่าวรุ่นใหม่มาอบรมฝึกฝนในช่วงการทำงานนั้น อาจไม่ได้ผลดีเท่าการถูกอบรมบ่มเพาะมาตั้งแต่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งคณาจารย์ควรให้ทักษะความรู้ด้านวิชาชีพที่ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมของคนทำสื่อด้วย การใช้เครื่องไม้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่มีความสะดวกรวดเร็ว ควรมาพร้อมกับการตระหนักถึงสิทธิในการนำเสนอข้อมูลและความเป็นเจ้าของข้อมูลของผู้อื่น รวมถึงจรรยาบรรณด้านวิชาชีพอื่นๆ ของนักสื่อสารมวลชน ซึ่งในปัจจุบันแม้จะมีการสอดแทรกในบทเรียนหากแต่ยังไม่เพียงพอต่อการสั่งสมพฤติกรรมที่ถูกต้องในการทำข่าว ดังนั้นการปลูกฝังในเรื่องดังกล่าวควรจัดให้มีกิจกรรมภายในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่นการจัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการด้านจริยธรรม การเชิญนักสื่อสารมวลชนที่มีชื่อเสียงและเป็นแบบอย่างมาให้ความรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักสื่อสารมวลชนมากขึ้น การจัดเวทีปาฐกถาเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดตั้งชมรมเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมเรื่องดังกล่าว รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งทุกกิจกรรมควรมีการจัดขึ้นและกระทำอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญควบคู่ไปกับทักษะทางวิชาชีพ การนำบริบทการทำงานในยุคปัจจุบันมาเป็นกรณีศึกษา เพื่อชี้แนะแนวทางให้นักศึกษาสามารถทำงานภายใต้กรอบจรรยาบรรณควบคู่กับประสิทธิภาพการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมการทำงานได้อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้จะทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาและก้าวเข้ามาในสายวิชาชีพสามารถเรียนรู้และเข้าใจการทำงานในบริบทการทำงานจริงและรู้จักประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งการสอนเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณนี้อาจต้องมีลักษณะกระตุ้นให้คิด ให้ทำซ้ำๆ และฟังบ่อยๆ อาจสามารถทำให้นักศึกษาซึมซับและละลายพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การเป็นนักวารสารศาสตร์ที่ดีได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรวิชาชีพข่าว

ในปัจจุบันองค์กรวิชาชีพข่าวก็ได้มีการรวมกลุ่มและจัดทำข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการจัดสัมมนาวิชาการทั้งในเรื่องทั่วไป การถกปัญหาในประเด็นต่างๆ ในการปฏิบัติงาน และการสัมมนาในเชิงจริยธรรมในระดับหนึ่ง หากแต่ในการดำเนินการเมื่อเกิดปัญหาด้านจริยธรรมแล้ว นักวิชาการหลายท่านมองว่ากฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นร่วมกันนั้นกลายเป็นเสือกระดาษ ที่ไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง หรือเป็นรูปธรรม อีกทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเองยังมีลักษณะการรวมกลุ่มที่กระจัดกระจายยังไม่มีความเป็นปึกแผ่นนัก มีการรวมกลุ่มใหญ่หลักๆอยู่เพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น เช่น สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย หรือองค์กรที่ดูแลแก้ปัญหาเฉพาะด้าน ผู้ที่จะเข้ามากำกับดูแลรับผิดชอบตรงส่วนนี้อย่างจริงจังยังมีน้อย ดังนั้นหากองค์กรวิชาชีพสื่อยังคงเล็งเห็นความสำคัญ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ก็ควรจะมีการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เป็นการระดมความคิดและร่วมมือ

กันแก้ปัญหาความความเหลื่อมล้ำในเชิงจริยธรรมซึ่งพิจารณาจากบริบทการทำงานในปัจจุบันประกอบ โดยพยายามดึงนักวิชาชีพสื่อมวลชนในทุกระดับชั้นเข้ามามีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกของการมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ ลด ละ เลิก พฤติกรรมการทำข่าวที่ไม่เหมาะสม รวมถึงอาจมีการให้รางวัล ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านวารสารศาสตร์ที่สามารถคงไว้ซึ่งคุณภาพของเนื้องานและมาตรฐานทางจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักวารสารศาสตร์รุ่นหลังได้ปฏิบัติตาม เพราะจากการเก็บข้อมูลวิจัย นักข่าวและบรรณาธิการข่าวหลายท่านต่างก็ยอมรับว่า นักข่าวรุ่นใหม่ที่เพิ่งจบการศึกษาและเริ่มเข้ามาทำงานนั้น จะได้รับอิทธิพลจากพี่เลี้ยงหรือนักข่าวที่อาวุโสกว่าที่เป็นผู้สอนงานค่อนข้างมาก หากรุ่นพี่มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ย่อมเป็นการสร้างพื้นฐานในการเป็นนักวารสารศาสตร์ที่ดีต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้นองค์กรวิชาชีพเองจึงควรจะมีการร่วมมือกันทั้งในระดับองค์กรวิชาชีพด้วยกัน ผู้ประกอบการสื่อ รวมถึงนักวิชาการที่แต่ละฝ่ายสามารถเห็นปัญหาในมุมมองที่แตกต่างกันแล้วนำมาพูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกันได้ เพราะที่ผ่านมาจะมีลักษณะของความเข้าใจที่ไม่ตรงกันหรือทัศนะที่แตกต่างกันของทั้งสามกลุ่ม ดังเช่นคำกล่าวว่า นักวิชาการไม่เข้าใจคนทำสื่อ หรือนักวิชาชีพเข้าใจในลักษณะหนึ่ง แต่นักวิชาการเข้าใจอีกลักษณะหนึ่ง ทำให้ปัญหาบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมไม่ได้รับการแก้ไข

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรผู้ประกอบการสื่อมวลชน

การดำเนินงานขององค์กรผู้ประกอบการสื่อมวลชนนั้น ผู้วิจัยมองว่า แต่ละองค์กรล้วนมีนโยบายและปัจจัยในการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งล้วนแล้วแต่มีแรงกดดันจากบริบทการทำข่าวในยุคปัจจุบันที่บีบคั้นอยู่รอบด้าน เช่นเดียวกัน คือการทำงานที่ต้องแข่งกับเวลาเร่งรีบมากขึ้น การสร้างชิ้นงานเพื่อรองรับกับสื่อหลากหลายประเภทและโลกของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงานที่ขัดกับหลักจริยธรรมของสื่อมวลชน แม้ในบางองค์กรจะมีการกำหนดกรอบด้านจริยธรรมขึ้นมาให้คนในองค์กรปฏิบัติตาม เช่นจัดทำเป็นคู่มือรูปเล่มแจกบุคลากร การอบรมด้านจริยธรรมเป็นครั้งคราว แต่ในความเป็นจริงแล้วจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ บรรณาธิการข่าวเองต่างยอมรับว่าการอบรมด้านจริยธรรม จรรยาบรรณสื่อในองค์กรนั้นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมด้านทักษะทางวิชาชีพ อีกทั้งมองว่าการอบรมด้านจริยธรรมนั้นมักไม่เห็นผลชัดเจนเท่าที่ควร คือสามารถกระทำได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นกับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้ควรถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยมองว่าแต่ละองค์กรควรมีมาตรการการลงโทษ รวมทั้งกำหนดกรอบในการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากนโยบายที่หละหลวมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการลอกข่าว แชร์ข่าวได้มากขึ้น แม้เป็นเพียงปัจจัยเสริมก็ตาม โดยกฎเกณฑ์หรือมาตรการที่กำหนดขึ้นนี้ควรมีลักษณะของอุดมการณ์ทางวิชาชีพที่ยังคงอยู่ควบคู่ไปกับการทำธุรกิจเพื่อความอยู่รอดขององค์กรอย่างสมดุลกันทั้งสองด้าน โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะต่องานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยเรื่องการลอกข่าวและแชร์ข่าวกับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในหนังสือพิมพ์ไทย นั้น เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการ รูปแบบ ปัจจัยที่ส่งผลรวมทั้งความแตกต่างระหว่างการลอกข่าวแชร์ข่าวในออนไลน์และหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยมองว่าผู้ที่สนใจเกี่ยวกับกระบวนการทำข่าวสามารถศึกษาเจาะลึก ในส่วนของรายละเอียดของสื่อแต่ละประเภทได้อย่างละเอียดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์คที่นับวันจะมีบทบาทต่อการทำข่าวมากยิ่งขึ้น ภายใต้บริบทพื้นฐานของการทำข่าวจากสนามข่าว เนื่องจากในสื่อแต่ละประเภทจะมีข้อจำกัด และปัจจัยแวดล้อมอีกหลายประการที่ส่งผลต่อกระบวนการทำข่าวของนักข่าว เพื่อจะได้ทราบถึงปรากฏการณ์ใหม่ๆ ในการทำข่าวที่มาพร้อมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัดได้ดีมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. 2554. *สื่อเก่า สื่อใหม่ ใจเชื่อมร้อย* โครงการเมธีวิจัยอาวุโส ฝ่ายวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนภาพพิมพ์จำกัด.

กาญจนา แก้วเทพ. 2541 *การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากย์* (Critical Theory). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

พิรงรอง รามสูต. 2553 *การกำกับดูแลสื่อผสมในยุคของการหลอมรวมสื่อ: กรณีศึกษาจากเยอรมนีและไทย* บทความ (www.prachatai.com,ออนไลน์,วันที่ 10 สิงหาคม 2553)

มานิจ สุขสมจิตร. 2551.*ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์* (ประกาศ ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2551) สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2551 (http://www.presscouncil.or.th)

มาลี บุญศิริพันธ์. 2550 *วารสารศาสตร์เบื้องต้น: ปรัชญาและแนวคิด.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุกัญญา สุคบรรทัด และคณะ. 2536. *กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสื่อมวลชน* โครงการส่งเสริมคุณธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2553. *เคาะกระจก หลอมรวมสื่อ (Convergence)* 'ข่าว' เปลี่ยนไปอย่างไร? บทความจากเว็บไซต์สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (http://www.tja.or.th)

ภาษาอังกฤษ

Bill Kovach, Tom Rosenstiel. (2001) *The Elements of Journalism: What Newspeople Should Know and the Public Should Expect,* Completely Updated and Revised.New York,

John Montorio, HuffPo (2011) *Journalism vs Churnalism Battle Rages On.*

http://techcrunch.com//03/13/john-montorio-joins-huffington-post/

KevinMarsh (2008) *Journalism,not 'churnalism'* http ://www.bbc.co.uk/blogs/theeditors/2008/02 /journalism_not_churnalism.html

Nick Davies .Flat Earth News (2008). *An Award-winning Reporter Exposes Falsehood, Distortion and Propaganda in the Global Media.* Reserch of Cardiff's University.Great Britain,